

IZBOR
VIJES NAJNO
KRON MOJE
POLIT C/B |
BOJA
DRUŠ Ž | ŽK |
KULT K/Ž
KOLU _____

NEZANI ČLANCI

Hoće Hrvatska, hoće Srpska

Doktori se liječe

Koronavirus i pandemija pogoršali su mentalno zdravlje građana

Ujedinjena Kraljevina s Banije

Ujedinjena Kraljevina se ovuda šalje

Ujedinjena Kraljevina: važna obmana na Baniji

Ujedinjena Kraljevina: VEŠIMIR LUETIĆ: Razlozi za brtvenost

Pandemija narušila mentalno zdravlje većine studenata

Ujedinjena Kraljevina: pacijenti ispred profita

Ujedinjena Kraljevina: nova doktorica u Rasinji

DRUŠTVO | 19/12/2022 |

PIŠE Dragan Grozdanić |

Očekuju se poremećaji prilagodbe ljudi koji žive u kontejnerima

Broj prvih pregleda u Neuropsihijatrijskoj bolnici "Dr. Ivan Barbot" u 2021.

godini, u odnosu na dvije godine ranije,

povećao se za 20 posto. Prije tri godine bilo je 1857 prvih pregleda, a lani 2312, pri čemu su navedenom općem povećanju od 20 posto doprinijeli i prvi pregledi ljudi s potresom pogođene Sisačko-moslavačke županije

Dr. Azijada Srkalović Imširagić, psihijatrica i voditeljica Dnevne bolnice za alkoholizam i druge ovisnosti (FOTO Dragan Grozdanić)

"I maš dvije kune?", doviknuo nam je muškarac iza prozora s rešetkama na prvom katu zgrade, zatekavši nas pred ulazom u Neuropsihijatrijsku bolnicu "Dr. Ivan Barbot" u Popovači. Zapravo bila je to više ljudska silueta koja se u isti mah i pojavi i iščezne, prije nego li i stignete reagirati na zatraženo. Zgrada je izgrađena

**na uzvisini na nekadašnjem
vlastelinskom imanju
grofovske obitelji Erdödy s
koje se pruža pogled na ostale
uokolo raštrkane odjele ove
duševne bolnice.**

**Ali, ipak, taj se pacijent –
naknadno ćemo doznati da mu
je vjerojatno zafalilo za
cigarete ili kavu – na prozoru
ukazao na trenutak svojom
voljom, kao nepobitni dokaz
života u toj ustanovi, kao
razlogu njezinog postojanja.
Bez suglasnosti bolničke
Uprave i pisane privole
pacijenata, nemoguće je
ostvariti bilo kakav kontakt s
njima. Privatnost i zaštita
prava pacijenata ondje se, kao i
drugdje u takvim ustanovama,
izričito poštuje; pravo
pacijenata na anonimnost je,
drugim riječima, zajamčeno, i
nitko na svijetu ne mora znati
da su, ako to oni ne žele
osobno iskazati, boravili ili da
se pak liječe u psihijatrijskoj
ustanovi.**

**- Vi biste tako mogli
prepoznati svog susjeda, a
nitko ga tu ne smije prepoznati
osim ljudi koji su pod
medicinskom zakletvom –
tumači nam nešto kasnije dr.
AZIJADA SRKALOVIĆ IMŠIRAGIĆ,
psihijatrica i voditeljica
Dnevne bolnice za alkoholizam**

i druge ovisnosti na čijem odjelu razgovaramo.

- Ne doprinose li na taj način i psihijatrijske bolnice stigmatizaciji psihičkih poremećaja? – pitamo.

- Nipošto - odgovara doktorica i nastavlja:- Mi imamo veliku moć nad tim ljudima, dublju vezu s njima jer ih liječimo i ne smijemo to zlorabiti. Pa zašto se udruge ljudi liječenih od ovisnosti nazivaju anonimne? – podsjeća nas.

Otegnuo se naš dolazak u bolnicu u Popovači. Osim u svrhu prikupljanja dojmova iz prve ruke, zanimalo nas je, kao i uostalom u našim prijašnjim tekstovima, jesu li pandemija Covida – 19 i potres na Baniji doveli do pojačanog porasta mentalnih poremećaja? Kakvi su podaci i iskustva bolnice u Popovači kada je riječ o navedenom, i što misle tamošnji stručnjaci, prijeti li nam pandemija mentalnih poremećaja? O tome se govori već neko vrijeme, dok određena istraživanja zasad pokazuju u tom smjeru loše trendove.

Nešto nam sugerira i podatak po kojem se u odnosu na 2019. u 2021. godini u Neuropsihijatrijskoj bolnici

"Dr. Ivan Barbot" broj prvih pregleda povećao za 20 posto. Prije tri godine bilo je 1857 prvih pregleda, a lani 2312, pri čemu su navedenom općem povećanju od 20 posto doprinijeli i prvi pregledi ljudi s potresom pogođene Sisačko-moslavačke županije – u prvom polugodištu 2021. primjerice od ukupnog broja, broj prvih pregleda iznosio je 1269, dok su u drugom bila 1043 pregleda.

Osoblje iz Popovače, s lijeva na desno: Marija Majnarić, glavna sestra, dr. Azijada Srkalović Imširagić i Snježana Borovec, sestra (Foto: Dragan Grozdanić)

Prema podacima iz znanstvenog članka "Mobilni timovi za psihološku i psihijatrijsku podršku nakon razornog potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji", objavljenog ove godine u časopisu "Epoha zdravlja", glasilu Hrvatske mreže zdravih gradova - Škole narodnog zdravlja Andrija Štampar, u razdoblju od 5. siječnja 2021. do

23. ožujka 2022. na području Sisačko-moslavačke županije zabilježeno je ukupno 1317 intervencija mobilnih timova, uključujući i intervencije psihologa, sestara i specijalizanata koje su formirali upravo stručnjaci iz Neuropsihijatrijske bolnice u Popovači. Tim slijedom, od 5. siječnja do 1. kolovoza 2021. bilo je evidentirano ukupno 758 psihijatrijskih pregleda s upisanim dijagnozama u sustav Neuropsihijatrijske bolnice u Popovači.

Podaci iz članka nadalje kazuju da je najveći broj korisnika, njih preko 81 posto, imao neku vrstu akutnog stresnog poremećaja, često s nesanicom, dok je preko 15 posto njih imalo otprije neku psihijatrijsku bolest koja se pogoršala s potresom, od čega je dvije trećine imalo težu psihijatrijsku bolest.

- Tih preko 81 posto se nisu razboljeli jer su imali pomoć volontera s raznih strana i zato što su imali pomoć široke struke. Išli smo i obilazili ljude, intenzivno smo radili s njima, sve gdje god je potrebno, naša tri tima za Glinu, Sisak i Petrinju zajedno s psihijatrima volonterima Hrvatskog psihološkog društva

– kaže dr. Imširagić, koja je bila voditeljica mobilnog tima za Glinu.

Također, u razdoblju od 1. kolovoza 2021. do 23. ožujka 2022. u ambulanti Glina (koja je otvorena nakon nekoliko mjeseci intenzivnih obilazaka poslije potresa za potrebe kontrole ljudi koje su timovi obilazili) bilo je evidentirano 69 psihijatrijskih pregleda od kojih su, očekivano, bile više zastupljene psihijatrijske bolesti od kojih su se pacijenti liječili i prije potresa. Samo je 17 intervencija ili njih 24,6 posto bilo vezano uz psihološke posljedice potresa, dok su 52 preostala pregleda imala drugu psihijatrijsku simptomatiku nevezanu s posljedicama potresa.

- Općenito od početka potresa smo najviše imali problem s nesanicom ljudi, koji opet nisu bili vezani samo uz anksiozne smetnje, već iz razloga što je i dalje treslo noću pa su ljudi bdjeli. Tih 17 ljudi od otprilike 250 koliko smo ih obišli u Glini trebalo je kontrolu, da vidimo da li i dalje trebaju uzimati određeni lijek ili ga smanjivati, dok nam se jedan dio njih prvi put javio, a tu je riječ o vrlo malom broju

Ljudi – ističe psihijatrica

Imširagić.

- Dakle dobiveni podaci, pa i ovako male brojke govore nam ipak o potresu kao *trigeru* za porast mentalnih poremećaja? – pitamo doktoricu.

- To se vidi iz priloženog rada. Ali želim reći da nije bilo naše intervencije, bilo bi toga i više – odgovara nam doktorica.

- Očekujete li da u budućnosti broj takvih poremećaja kao direktne posljedice potresa drastičnije porastu? – zanima nas.

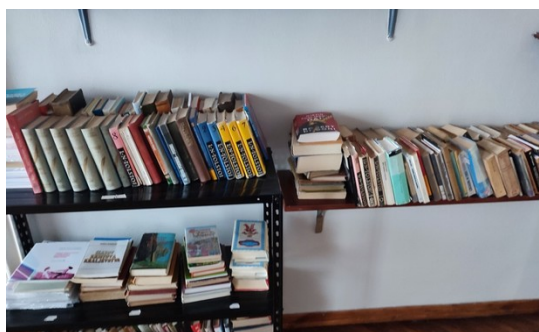
- Od direktnih posljedica potresa ne očekujem više takve poteškoće. Ali mi možemo očekivati poremećaje prilagodbe, (koje inače nastaju kod gubitka posla, kuće, nekih tjelesne bolesti) ili možda više alkoholizma, vezane za život tih ljudi, u situaciji u kojoj i dalje žive u kontejnerima, i izloženi su daljnjoj egzistencijalnoj nesigurnosti, koja kako vidimo nije i dalje riješena. Ljudi teško podnose promjene, a ovo su ogromne životne promjene – upozorava naša sugovornica.

U pratnji psihijatrice Imširagić i medicinske sestre SNJEŽANE BOROVEC odlazimo dalje, do "dnevnog boravka"

bolničkog Odjela, na čijem putu razgledavamo naslove iz omanje biblioteke, uglavnom doniranih knjiga. Prevladavaju sabrana djela TOLSTOJA, a popularna je među pacijentima i psihološka literatura. Dnevni boravak služi kao mjesto za sastanke pacijenata.

- Da li se nešto kod vas u radu promijenilo od početka pandemije 2020? – pitamo sestru Borovec.

- Promjene su bile vidljive za vrijeme *lockdowna* kad smo jedno vrijeme bili primorani telefonski raditi s pacijentima, ali treba reći da su se svi oni dobro držali. Mi smo se dakle prilagođavali novom načinu rada. Ipak ne bih rekla da je u tom razdoblju do danas, što se naših pacijenata tiče, bilo više psihičkih poremećaja – kaže nam sestra Borovec.

Biblioteka na bolničkom odjelu (Foto: Dragan Grozdanić)

U prilog tome govori podatak da se broj ukupnih hospitalizacija u Popovači u zadnje dvije pandemijske

godine nije značajno povećavao. Prema riječima psihijatrica Imširagić od 2015. zaključno s lanjskom godinom za 50 posto je povećan ukupan broj pacijenata u dnevnim bolnicama – Dnevnoj bolnici za psihijatriju, psihoterapiju, i za alkoholizam, s tim da Dnevna bolnica za psihijatriju i alkoholizam postoji i u Sisku.

- Riječ je o tome da mi, kao i sva moderna psihijatrija, idemo prema ambulantnom i izvanbolničkom liječenju, odnosno prema psihijatriji u zajednici. Nabrojane dnevne bolnice u sklopu bolnice u Popovači su dio parcijalne hospitalizacije gdje su pacijenti minimalno šest sati na programu: imaju psihoterapijske grupe, edukacije, radne terapije, relaksacije, i razne druge metode, nakon čega idu kući – ističe psihijatrica.

Pa ipak, da bi ustanovili jesu li određeni psihički poremećaji prouzrokovani pandemijom i potresom, domaći, morali bi ponaosob svakog pacijenta "otvoriti" i vidjeti da li je on imao i ranije psihičkih tegoba, odnosno učiniti svojevrsni probir što bi već bio i etički problem kada je

riječ o podacima za konkretnog pacijenta.

- Drugim riječima, ne mogu vam stoga opisivati pojedine slučajeve, nemam za to privolu, odnosno dozvolu pacijenta. Ovdje se liječi puno pacijenata i bilo bi potrebno opsežno dugotrajno znanstveno istraživanje da bi se vidjelo jesu li njihovi poremećaji vezani isključivo za pandemiju ili potres – ističe psihijatrica.

U slučaju mogućih psihičkih posljedica uzrokovanih preboljenjem koronavirusa, naša sugovornica odgovara da je covid neurotropni virus, i on kao takav može ostaviti nakon preboljenja kasnije posljedice na čovjeka, no srećom one uglavnom nisu trajne. Pretpostavlja se, naime, da virus u manjim količinama sa sluzokože nosa može preko njušnih živaca ući u mozak, ili se ulazak u centralni nervni sustav događa tijekom viremije, a postoji i indirektno djelovanje na mozak upalnih faktora koji se razvijaju tijekom bolesti i prolaze krvno-moždanu barijeru.

- Stoga, kod nekog tko je prebolio virus mogu nastati i izvjesne psihičke posljedice, o

čemu govore i dosad poduzeta istraživanja. Ali nakon određenog vremena, kada se mozak oporavi, takve posljedice obično nestanu. Riječ je o prolaznom psiho-organskom poremećaju. No, postoje i čisto psihološke posljedice bolesti uslijed zatvorenosti ili *lockdowna*, ili ako netko završi u bolnici na liječenju, što su sve traumatske stvari. Ali kažem, ljudi su rezelijentni i posljedice u većini slučajeva nisu trajne. Što se tiče našeg iskustva, određenih akutnih posljedica je bilo što se tiče pandemije, bilo je i nešto pregleda, ali ti ljudi ubrzo, kako sam već rekla, budu bolje. Ne bih stoga rekla da je, što se tiče pandemije, porastao broj teških i značajnih psihičkih bolesti – zaključuje psihijatrica Azijada Srkalović Imširagić.

Psihijatrijska bolnica Ugljan: Epidemija i potres nisu imale utjecaj na broj hospitalizacija

Iz Psihijatrijske bolnice Ugljan nakon nekoliko naših mejlova i telefonskih kontakata, na našu molbu da u dotičnoj bolnici porazgovaramo s medicinskim

osobljem o njihovim neposrednim iskustvima u liječenju pacijenata s mentalnim bolestima, dobili smo usmeni odgovor da nitko od osoblja nije zainteresiran za takav razgovor. Stoga, podastiremo tek suhu bolničku statistiku koju su nam ustupili kako bi iz nje mogli ponešto zaključiti. Prema tim podacima, broj novih prijema pacijenata u Psihijatrijskoj bolnici Ugljan 2019. godine iznosio je 609, iduće 2020. ukupno 475, a lani je hospitalizirano ukupno 520 pacijenata. DANIJELA STIPANIĆ GRAF, voditeljica Ureda ravnatelja, istaknula je u dopisu da se iz navedenih podataka može zaključiti kako pojave poput epidemije i razornih potresa nisu imale utjecaja na broj hospitalizacija u Psihijatrijskoj bolnici Ugljan.

"Pacijenti koji se nalaze na liječenju u našoj bolnici su svih dobnih skupina počevši od njihove punoljetnosti (maloljetne osobe se ne mogu smještati u našu bolnicu), međutim najbrojniji su u petom, šestom i sedmom desetljeću života. Od kuće nitko ne dolazi na radne terapije. Ukoliko ste mislili na skrb u dnevnoj bolnici, naša

Dnevna bolnica je kapaciteta 30 stolaca i isti su gotovo uvijek popunjeni. Građana s područja Banije uglavnom nismo imali, naši pacijenti su najvećim dijelom s područja Dalmacije", piše u odgovoru koji smo zaprimili. Nadalje kaže da u toj psihijatrijskoj ustanovi liste čekanja za bolničko liječenje nema, odnosno svi pacijenti kojima je bolnička zdravstvena skrb potrebna na red dolaze odmah. "Ukoliko se ne radi o hitnoći, na hospitalizaciju se eventualno može čekati nekoliko dana. Također, na ambulantni pregled je moguće doći na red unutar jednog mjeseca, osim ako je slučaj da pacijent traži baš određenog liječnika koji ima nešto više upisanih pacijenata. Općenito, potrebe za otvaranjem novih ustanova/centara za mentalno zdravlje nema, ali je potrebno ulagati u kadrove, opremu i prostorne kapacitete postojećih ustanova u cijeloj RH", zaključuje se u dopisu Danijele Stipanić Graf.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske

*izvrsnosti Agencije za
elektroničke medije*

DRUŠTVO

STOGODNJA KTEMA

TEMA

VIJEST

REPORTAŽA

Preko Albanije

16. 12. – 23. 12. 1922: Sjećanja na golgotu srpske vojske na putu kroz Albaniju, krajem 1915. i početkom 1916. godine, ne blijede. Uz tužnu godišnjicu u novinama se uvijek pojavi poneki novi, prigodni zapis nekog od izravnih sudionika

Poligon za krijumčarenje

Krijumčarske mreže su sve jače, a pucnjave pokazuju da se na terenu vode ozbiljne borbe za teritoriju i za klijente i da krijumčari imaju osećaj moći ne samo nad izbeglicama, već i u Srbiji gde rade, kaže

Tržišni fondamentalizam

Iza reklamne kampanje za mirovinske fondove u kojoj Goran Milić tumači njihove prednosti krije se priča vrijedna pet milijardi kuna. Barem toliko novca uplaćenog u drugi mirovinski stup iz

Nadoplati i biraj

Evo nam još jedne aplikacije i još jednog ekonomskog termina da podcrta društvene podjele u kapitalizmu. Tablz korisnicima omogućuje da biraju stol u restoranu, naravno uz plaćanje. Želite li mjesto do

Džaba se ovuda šuljate

Dolaze ovamo ministri i visoki dužnosnici. Obiđu naselje poput zoološkog vrta pa odu. A mi tu ulazimo u već treću zimu, kaže stanovnik kontejnerskog naselja u Petrinji

PIŠE Vladimir

dramatičnog
ratnog
vremena

PIŠE Đorđe Ličina

Milica Švabić
i dodaje da se
cena prelaska
u Mađarsku
penje do
6.000 evra

PIŠE Dejan Kožul

radničkih
doprinosu
naša su četiri
fonda
proćerdala
posljednjih
mjeseci, iako
su imali
obavezu i
instrumente
da gubitak
spriječe

PIŠE Igor Lasić

prozora, ili
barem što
dalje od
zahoda – klik
i nadoplatite

PIŠE Ivana Perić

Jurišić

PRIJATELJI

Antifašistički
VJESNIK

Tačno.net

Autonomna
ženska kuća

Autograf

BIRN

Kulturpunkt

Lupiga

MAZ

Novi plamen

P-portal

Prosvjeta

Srbi.hr

**INFORMAC
IJE**

Kontakti

Prodajna
mjesto

Pretplata

Impressum

**POVEZNIC
E**

Vijesti

Kronika

Politika

Društvo

Kultura

Kolumne

© Portal
Novosti 2022

**Udruženje
Krokodil**

**Radnička
prava**